

Lakiasiainpäällikkö Joonas Jännäri

Ympäristöministeriölle

Lausuntopyyntöne 16.5.2025

**VESILAITOSYHDISTYKSEN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ
ALUEIDENKÄYTTÖLAIKSI JA SITÄ TÄYDENTÄVÄKSI ASETUKSEKSI**

Vesilaitosyhdistys on vuonna 1956 perustettu vesihuoltolaitosten toimialajärjestö. Jäsenenä on noin 300 vesihuoltolaitosta kattava noin 90 % maamme vesihuollosta.

Vesilaitosyhdistys kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksista uudeksi alueidenkäyttölainsiksi ja sitä täydentäväksi asetukseksi. Molemmat säädökset ovat merkittäviä vesihuoltolaitosten toimintaedellytysten ja yhteiskunnallisen roolin kannalta. Vesihuolto on kriittinen osa yhdyskuntarakennetta ja huoltovarmuutta, ja sen järjestämisellä on välitön vaikutus ihmisten hyvinvointiin, ympäristön tilaan ja alueiden elinvoimaan. Vesilaitosyhdistys haluaa kiinnittää HE:ssä huomiota tarkemmin seuraaviin kohtiin:

LAUSUNTO KOSKIEN TIETTYJÄ KOHTIA HALLITUKSEN ESITYKSESSÄ**1. Lakiluonnoksen vaikutukset vesihuoltolaitoksiin****1.1 Kaavahierarkian ja ohjauksen muutokset**

Lakiluonnoksessa kaavahierarkian uudistaminen, erityisesti maakuntakaavoituksen rajaaminen strategisiin kysymyksiin, korostaa kuntien ja seudullisten toimijoiden vastuuta myös vesihuollon yhteensovittamisessa. Vesilaitosyhdistys toivoo, että lakiin sisällytetään selkeä velvoite ottaa vesihuoltojärjestelmä huomioon kaavojen valmistelussa kaikilla tasoilla.

1.2 Osallistumis- ja muistutusmenettely

Valitusoikeuden sidonnaisuus muistutuksen tekemiseen kaavaprosessin aikana korostaa vesihuoltolaitosten tarvetta tiivistää yhteistyötä kuntien kaavoittajien kanssa ja seurata entistä tarkemmin kaikkia kaavahankkeita. Vesihuoltolaitoksille tulee varmistaa riittävän varhainen tiedonsaanti ja osallistumismahdollisuus, jotta niiden asiantuntemus voidaan hyödyntää.

1.3 Seudullinen yhteistyö (MAL-alueet)

Laki tuo tarpeellista tukea seudulliselle yhteistyölle, mikä on vesihuollon kehittämisen ja investointien kannalta tervetullutta. Lakitekstissä olisi syytä erikseen mainita teknisen huollon infrastruktuurin – mukaan lukien vesihuollon – suunnittelutarpeet osana MAL-yhteistyötä.

1.4 Ilmastonmuutokseen varautuminen ja huoltovarmuus

Vesilaitosyhdistys pitää tärkeänä ilmastonmuutokseen sopeutumista ja huoltovarmuutta koskevia kirjauksia. Lakitekstiä voisi edelleen selkeyttää määrittelemällä, miten vesihuollon riskienhallinta- ja varautumisratkaisut tulee huomioida kaavapäätöksissä.

2. Asetusluonnoksen vaikutukset vesihuoltolaitoksiin

2.1 Vaikutusten arviointi

Asetusluonnoksen 1 § sisältää kattavat vaikutusalueet. Vesihuoltolaitosten näkökulmasta on keskeistä, että veden saatavuus, laatu, hulevesien hallinta ja jätevesien käsittely otetaan kaavojen vaikutusten arvioinnissa järjestelmällisesti huomioon. Vesilaitosyhdistys suosittelee asetukseen esimerkkiä teknisen huollon sisältämistä osa-alueista (vesi-, viemäri-, energia- ja tietoliikenneverkot).

2.2 Kaavaselostusten sisältö

Kaikkien kaavatasojen selostuksissa asetetaan vaatimuksia teknisen huollon vaikutusten kuvaamiselle. Vesilaitosyhdistys toivoo, että kaavaselostuksiin sisällytetään aina selvitys vesihuollon järjestämisen mahdollisuuksista, kapasiteetista sekä yhteydestä olemassa olevaan verkostoon.

2.3 YVA-menettelyn ja kaavoituksen yhteensovittaminen

Yhteensovitus tuo mahdollisuuden varhaiseen vaikuttamiseen, mikäli vesihuoltoon kohdistuu olennaisia vaikutuksia. Asetusteksti on tältä osin selkeä, mutta Vesilaitosyhdistys suosittelee täydentämään ohjeistusta siitä, milloin vesihuoltolaitos on "asian todennäköisesti koskettava viranomainen".

3. Ehdotukset täydennyksiksi

1. Lakiin tulisi sisällyttää velvoite kuulla vesihuoltolaitosta, mikäli kaavan vaikutukset kohdistuvat vedenhankintaan, viemärintiin tai vesihuollon infrastruktuuriin.
2. Asetuksessa voitaisiin täsmentää, että tekninen huolto sisältää vesihuollon ja hulevesien hallinnan, jotka on käsiteltävä erillisinä osa-alueina.
3. Opas- tai ohjeaineistoa tarvitaan lain ja asetuksen toimeenpanoon erityisesti kuntien ja vesihuoltolaitosten yhteistyön tueksi.

4. Yhteenveto

Vesilaitosyhdistys näkee alueidenkäyttölain ja -asetuksen uudistuksen myönteisenä mahdollisuutena vahvistaa vesihuollon asemaa osana kestävästä yhdyskuntasuunnittelusta. Vesilaitosyhdistys toivoo, että valmistelussa huomioidaan vesihuollon elintärkeä rooli ilmastokestävyyden, huoltovarmuuden ja turvallisuuden näkökulmista.

Lakiasianpäällikkö Joonas Jännäri
joonas.jannari@vvy.fi